Jaarverslag Gist 2024

Inzichten oogsten, koers bepalen en... bruisen!

Activiteiten p. 2-4
Organisatie p. 5
Financiën p. 6-7

Gods liefdevolle aanwezigheid ervaren in lijf en leven

Werken vanuit de kern

Dit jaar stond in het teken van de aanscherping van Gist. Nadat we onze ondernemersplannen voor de kelders loslieten, begonnen we in 2024 aan *Zincubator*, een halfjaar durend innovatietraject van de PKN. Daarnaast hielp theologie-student Jurjen van der Laan met de inhoudelijke terugblik: waar zit (niet) de kern van Gist en waar 'ging het vanzelf'? Doel was het vinden van onze focus en een passende organisatie. We organiseerden nog wel wekelijks activiteiten in de kelders, maar de plek bepaalde niet meer onze kern. Die ligt bij mensen inwijden in een leefstijl van belichaamde christelijke spiritualiteit. Onze tijd schreeuwt hierom, zowel binnen de samenleving als in de kerk.

Op verschillende manieren begonnen we met het oefenen van zo'n levensstijl. In de driedelige serie 'Levensgist' kon je christelijke spiritualiteit met je lijf ervaren. Kleiend verkenden we de vergankelijkheid van ons lichaam, zingend het zich voegen van onze ziel in de harmonie van het Al en in een voetwassingsritueel ervaarden de liefde waarmee we elkaar dienen. Dit als concrete uitwerking van het eerdere studiethema *Het lichaam als leermeester.*

Verder gingen we op creatieve retraite in Bretagne met Kristel van der Horst, organiseerden een zomerretraite op boerderij de Meent, ontwikkelden met Via Nova een leefregeltraject en kwamen tweewekelijks samen met de gemeenschap om eten en het leven te delen in het licht van de kaars – met de kerstviering als warm hoogtepunt.

Meditatie & ambacht

We konden in 2024 genieten van maar liefst drie meditatiecursussen. Onze onovertroffen meditatieleraar Rob Boersma verzorgde een cursus christelijke meditatie en chakra's in het voorjaar en een cursus over de ondeugende hoofdzonden in het najaar.

Maarten en Kirsten maakten bij de Binnenwaai op IJburg een meditatieserie over de kunst van het wachten. En natuurlijk mediteerden we ook bij de tweewekelijkse Gistavonden.

In februari een nieuwe Leergang christelijke meditatie, waar enthousiaste deelnemers zich bekwaamden in de basiskennis- en vaardigheden van het leiden van christelijke meditatie. Van een verdiepingsweekend in retraitecentrum De Spil in Hilversum tot en met een diepgaande lezing van zuster Koetsveld in de O.L.V. Abdij in Oosterhout – de leerweg was een reis door de grote rijkdom van aan christelijk meditatieve werkvormen.

De vorig jaar geplante hop groeide en bloeide in de tuin. En dat was maar goed ook! Want er werd weer flink gebrouwen – en gebakken natuurlijk ook! We organiseerden drie spirituele brouwworkshops en twee meditatieve broodworkshops met open aanmelding. En daarbovenop verzorgden we tien ambachtsworkshops op aanvraag – voor buurtbewoners, consultants, priesters, studenten en zorgteams. Met elke keer opnieuw weer een rijke oogst aan inzichten en plezier!

Observaties Jordan Tomeš

Vuile handen, in het hier en nu, gelukkige smaakpapillen en stilte. Dat zijn mijn eerste associaties als ik denk aan plek die ik aan jullie wil voorstellen. Het heet Gist en volgt de kloosterspiritualiteit in haar praktijk en theologie. De combinatie van contemplatief gebed, mystiek en ambachtschap wordt aangevuld met een dosis experiment - zowel praktisch als theologisch.

Jordan Tomeš is een predikant uit Tsjechië die een jaar lang leerde van pioniersplekken in Amsterdam. In mei 2025 diende hij succesvol een initiatief voor kerkelijk pionieren in bij de Tsjechische synode, met Gist als inspiratie. Hier deelt hij zijn observaties.

(Links op de foto stagiair Jurjen van der Laan, rechts Jordan)

We zitten in een oude werfkelder in het centrum van Amsterdam en het geurt naar versgemalen koffie. Geen 'evangelische thee' hier, ze geven duidelijk om de kwaliteit van ervaring. "Ja, dat is eigenlijk ons motto", zegt Maarten Vogelaar, oprichter van Gist. "Gods liefde uit eerste hand ervaren - letterlijk!" Hij vervolgt met een reflectie: "We worden overspoeld door digitale content die ons afleidt van de echte fysieke wereld en wie we zelf zijn. Juist vandaag de dag is het zo bevrijdend dat God als mens in ons midden is gekomen. God maakt deel uit van deze wereld met alle vreugde en pijn die daarbij horen. Daarom passen de vernieuwde vormen van oude christelijke spiritualiteit zo goed in deze haastige tijd. Door meditatie, handwerk en zelfs yoga kunnen we Gods aanwezigheid met ons eigen lichaam ervaren."

Ik moet al snel toegeven dat er waarheid in schuilt: als mijn vingers keer op keer in het kleverige deeg graven en het tot een brood vormen; als ik met andere deelnemers van een dagexcursie op een boerderij bij een bed van bloeiende venkel zit en 'luister' naar wat ze me over God vertellen; als ik begin met bierbrouwen en na een paar weken eindelijk het resultaat proef van dit wonder ('water in bier veranderen') - dit is gewoon hoe ik voel, ervaar, aanraak en ben. Zonder woorden ben ik aanwezig bij het leven. En zoals we geloven, zo is het Leven. Net als de gist is God overal, in elk stukje bestaan - en het is aan ons om aanwezig te zijn bij Gods aanwezigheid, om het niet door die voortdurend wiebelende en "scrollende" vingers te laten glippen, om te leven met aandacht in het hier en nu.

"Er komen veel spirituele zoekers naar ons toe, maar ook pastors en diaconale werkers - ik denk dat het voor hen ook leuk is om spiritualiteit een beetje anders te ervaren," vertelt Maarten. Ik knik en voeg eraan toe dat ik heb gemerkt dat hun open en ervaringsgerichte manier van werken ook veel mensen aantrekt die teleurstelling hebben ervaren in de kerk of op zoek zijn naar verdieping van hun geloof en meer in contact willen komen met het gewone leven. "We leven in een tijd waarin kerken en de overheid ons niet meer precies vertellen hoe we moeten leven of geloven. Ik zie dit als een kans om naar mijn eigen nieuwsgierigheid te luisteren en mijn innerlijke leven te laten 'gisten'."

Naast de praktische en spirituele cursussen organiseert Gist ook tweewekelijks een gemeenschapsdiner, compleet met een contemplatief soort gebed - bijv. stil gebed, meditatie over een Bijbelse of andere tekst, of gebed waarbij het menselijk lichaam meer betrokken kan worden. De kelderruimtes onder het niveau van de bruisende stad nodigen niet alleen van nature uit tot een afdaling naar het eigen innerlijk, maar ook tot een spiritueel gesprek met anderen. Zo ontstaat er een hechte gemeenschap rond de activiteiten - en durf ik te zeggen een echt kerkelijke gemeenschap, hoewel misschien op een heel andere manier dan we gewend zijn.

Mensen & organisatie

We ervaarden in 2024 opnieuw hoeveel leven er zit in de inhoud van Gist. En gelukkig was het ook financieel een succesvol jaar. Maar de grootste kwetsbaarheid ligt bij de organisatie en de mensen die haar dragen. Daar hopen we in 2025 meer vitaliteit te vinden!

Op zoek naar een nieuwe plek

Loslaten doet pijn, maar schept ook ruimte. Per januari 2024 namen we afscheid van onze geliefde kelders. Jarenlang waren ze ons thuis, maar het bleek voor een klein team te zwaar om de plek te dragen zonder stevige ondersteuning. Het afscheid bood tegelijk een kans: ontdekken dat Gist niet alleen gebonden is aan stenen muren. Tijdens een meditatie bij de vijver of broodbakken in de Binnenwaai ontstond ook chemie en verbinding. Toch dromen we van een eigen plek, waar ketels kunnen dampen, graan kan rijpen en brood kan rijzen. Al is het alleen al om de pragmatische reden dat al die spullen áchter de chemie – ovens, ketels, meelzakken – ergens moeten blijven... In 2025 zetten we daarom stappen richting Westerwijk, in samenwerking met de Jeruzalemkerk en de leefgemeenschap daar.

Op zoek naar meer kracht

Kleiner en lichter verdergaan betekende ook keuzes maken. Zonder ondernemersplan en steun van partners konden we Abigail, die zorg droeg voor de zakelijke kant, niet als teamlid behouden. Tegelijk ontvingen we veel uit handen van vrijwilligers. Evelien bracht haar enthousiasme in de zomerretraite, John schonk zijn vakmanschap in het brouwen en bakken, en Rob bleef een wijze gids in meditatie en levenskunst.

Het jaar vroeg ook om veerkracht. Vanaf augustus viel Kirsten uit door ziekte en stond Maarten er grotendeels alleen voor. De zoektocht naar een nieuwe dragende kracht leidt in 2025 naar Rogier, die samen met Maarten het fundament verder mag versterken.

Zo blijven we zoeken naar bestuurlijke en organisatorische slagkracht – niet om de structuren zelf, maar om ruimte te scheppen voor de kern waar het ons om gaat: Gods liefde een lichaam geven in de stad van nu.

Financieel jaarverslag

Hieronder presenteren we de jaarrekening van Stichting Gist voor christelijke spiritualiteit over het jaar 2024. Deze jaarrekening is samengesteld uit de administratie die Gist bijhoudt in het boekhoudsysteem SnelStart en de af- en bijschrijvingen die betrekking hebben op Gist in de boekhouding van de Protestantse Kerk Amsterdam.

Resultaat en balans

Resultaat		
Inkomsten		
Major donors	€	35.000
Donaties	€	5.919
Pioniersbijdrage	€	18.000
Fondsen	€	2.000
Huurontvangsten	€	-180
Verkoop	€	1.363
Diensten	€	15.710
Totale inkomsten	€	*77.812*
Bestedingen		
Ontwikkeling & uitvoering programma's	€	36.788
Ondersteuning organisatie	€	1.510
Vrijwilligers & gemeenschap	€	18.905
Marketing & communicatie	€	19.727
Huisvesting & inventaris	€	4.362
Inkopen	€	215
Automatisering & administratie	€	1.009
Overige kosten	€	38
Totale bestedingen	€	*82.554*
Resultaat	**€**	**-4.742**

Balans		
Activa		
Materiële vaste activa	€	1.305
Vorderingen en overlopende activa	€	40
Liquide middelen	€	20.601
Totale activa	€	*21.946*
Passiva		
Reserves en fondsen	€	*20.172*
Kortlopende schulden		1200
Te betalen btw vorige jaren		574
Totale passiva	€	*21.946*
Balanstotaal	**€**	**21.946**

Toelichting jaarrekening 2024

Inkomsten

In 2024 bedroegen de totale inkomsten van Gist € 77.812. Dit is een daling van ruim 30% ten opzichte van 2023 (€ 110.534).

De belangrijkste inkomstenbron dankt Gist opnieuw aan major donors (€ 35.000), aangevuld met zeer welkome donaties van particulieren en kerken (€ 5.919). Voor het derde achtereenvolgende jaar ontvingen we de pioniersbijdrage van € 18.000 van

de Protestantse Kerk Amsterdam, de Protestantse Kerk Nederland en Stichting Maatschappij van Welstand. Daarnaast ontvingen we € 2.000 van Stichting Vrijzinnige Fondsen voor de afronding van het project *Het lichaam als leermeester*.

De omzet uit verkoop en diensten bedroeg € 17.073, een daling van 29% ten opzichte van 2023 (€ 23.907). Dit komt voornamelijk doordat we zijn gestopt met de ambachtswerkplaats en de Gasterij. Er is in 2024 geen sprake meer van verhuuropbrengsten. De € -180 die hier is vermeld, heeft betrekking op een btw-correctie over 2023.

Bestedingen

De totale uitgaven in 2024 bedroegen € 82.554. Daarmee zijn ook de kosten met ruim een derde gedaald ten opzichte van 2023 (€ 125.261). Deze daling komt vooral doordat Gist in 2024 met een kleiner team verderging.

De loonkosten voor Maarten Vogelaar en Kirsten Kalkman bedroegen in totaal € 67.031. Deze kosten zijn in de jaarrekening verdeeld over de posten Ontwikkeling & programma's, Marketing & communicatie en Vrijwilligers & gemeenschap. Vanaf november 2024 zet Maarten zich vrijwillig in voor de stichting, terwijl Kirsten sinds augustus ziekgemeld is. In het eerste kwartaal werd tijdelijk een zzp'er ingezet om ondersteuning te bieden voor de organisatie, de gemeenschap en de communicatie.

Andere uitgavenposten betroffen huisvesting en inventaris (€ 4.362), automatisering en administratie (€ 2.448) en kleine bedragen voor inkopen van ambachtsgrondstoffen (€ 215) en overige kosten. De kosten voor vrijwilligersvergoedingen bedroegen (€ 2.147); het grootste deel van de kosten voor vrijwilligers en gemeenschap bestaat uit de loonkosten voor de tijd en de aandacht die we ook in 2024 aan mensen bleven schenken.

Resultaat

Het financieel resultaat over 2024 bedraagt € −4.742. Dit is een verbetering ten opzichte van 2023, toen een tekort van € −14.726 werd geboekt. Hoewel de inkomsten daalden, zijn de uitgaven nog sterker afgenomen, waardoor het financiële verlies is beperkt.

Balans

In 2024 betaalden we € 18.465 aan de Protestantse Kerk Amsterdam, waarmee de schuld voor de loonkosten in 2023 volledig is afgelost.

Het balanstotaal bedroeg eind 2024 € 21.946, een stijging ten opzichte van 2023 (€ 14.201). Het banksaldo nam toe van € 9.605 naar € 20.601, waardoor Gist de middelen en het vertrouwen heeft om in 2025 een nieuwe start te maken op een nieuwe plek.

Hier leeft de lucht

Aan mijn handen kleeft de hemel

En in het kneden van gebeden

Breng ik boven naar beneden

voel ik de hemel op de grond

~ *Jurjen van der Laan*

Dank dat we in 2024 met je op weg mochten zijn! We wensen je de hemel aan je handen 😊 Tot volgend jaar!